

مدنی قاعده

مخارج قرآن را صحیح تلفظ کردن را ابتدائی قاعده

مدنی قاعده

پیشکش: **مجلس مدرسه مدینه** [دعوت اسلامی]

ترجمہ زبان فارسی توسط

مجلس تراجم [دعوت اسلامی]

مخارج برای تلفظ حروف

معنای لغوی کلمه مخرج، نقطه خروج است. از نظر تجوید جایی که يك حرف عربی از آنجا تلفظ می شود «مخرج» نامیده می شود. در مورد تعداد مخارج امام‌های مختلف نظرهای متفاوت دارند. طبق قول امام خلیل بن احمد فراهیدی [خدا رحمتش کند] و اکثریت ائمه، تعدا آنها ۱۷ (هفده) است.

اسمهای مخارج	حروف	دسته بندی	مخارج
مخارج حلق	ه، ء	حروف حلقی	از پایین ترین نقطه گلو تلفظ می شود. یعنی ته حلق
" "	ح، ع	" "	از وسط گلو یا حلق تلفظ می شود.
" "	خ، غ	" "	از قسمت بالای گلو تلفظ می شود.
مخارج زبان	ق	حروف لهوی	از انتهای زبان و توسط زبان کوچک تلفظ می شود
" "	ك	" "	با اتصال ته زبان و کام سخت تلفظ می شود
" "	ج، ش، ی	حروف شجری	توسط وسط زبان و سقف دهان تلفظ می شود
" "	ض	حرف حافی	بر اثر برخورد کناره زبان با دندان‌های اضراس تلفظ می شود..
" "	ل	حروف طرفی یا ذلقی	با اتصال کنار زبان به دندان‌های موازی بالا یعنی دو دندان پیش و دو دندان که بعد

			از آنها قرار دارند، تلفظ می شود.
" "	ن	" "	با برخورد نوک زبان با دندان های پیشین بالا، تلفظ می شود.
" "	ر	" "	با چسپیدن نوک زبان به لثه های چهار دندان پیش، تلفظ می شود
" "	ط، د، ت	حروف نطعی	با انطباق سر زبان با ریشه [لثه های] دندان ثنایای بالا تلفظ می شود.
" "	ظ، ذ، ث	حروف لثوی	با چسپیدن نوک زبان با نوک دندان های پیشین بالا تلفظ می شود
" "	ص، ز، س	حروف صفریه	از نوک زبان با نزدیک شدن به دندان های پیشین بالا بدون این که باهم چسپیدند، تلفظ می شوند.
مخارج شفتان	ف	حروف شفوی	با چسپیدن دو دندان پیشین بالا به لب پایین، تلفظ می شود
" "	ب، م، و	" "	ب با اتصال قسمت خیس هر دو لب تلفظ می شود م هنگامی قسمت خشک لب ها باهم متصل می شوند با گرد شدن هر دو لب تلفظ می شود
مخارج جوف	(ا، و، ی) حروف مدی		داخل دهان فضای خالی
	خیشوم در بالائے بینی استخوان را گویند		این مخرج غنه است

مخارج قرآن را صحیح تلفظ کردن را ابتدائی قاعده

مدنی قاعده

پیشکش: **مجلس مدرسه مدینہ [دعوت اسلامی]**

ترجمہ زبان فارسی توسط

مجلس تراجم [دعوت اسلامی]

مرکز مدنی جهانی، فیضان مدینہ منطقہ
سوداگران، بازار سبزیجات قدیم، باب مدینہ، کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَمَّا
بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعای خواندن کتاب

دعای زیر را قبل از مطالعه کتاب دینی یا درس اسلامی بخوانید، هر چه مطالعه می کنید به یاد-
خواهد ماند، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ**

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ (روحانی حکایات ص 68)

ترجمه: خدایا! درهای دانش و حکمت را به روی ما بگشا و به ما رحم کن! ای
بزرگوارترین و بزرگوارترین!

(المستطرف، ج 1، ص 40)

نکته: قبل و بعد از دعا، یک بار بر نبی عزیز صلوات بفرستید.

هدف مدنی: من باید برای اصلاح خودم و مردم تمام دنیا تلاش کنم، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ**

نام _____

مدرسه _____

کلاس _____ نشانی _____

شماره تلفن _____

اول این را بخوانید

یہی ہے آرزو تعلیم قرآن عام ہو جائے
تلاوت کرنا صبح و شام میرا کام ہو جائے

ہمین عارزو است کہ تعلیم قرآن گسترش یابد و صبح و شام تعلیم قرآن وظیفہ من گردد.

قرآن مجید، فرقان حمید چنان کلام بیہمتای خداوند متعال است کہ از رشد و ہدایت مملو است. پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودہ اند: **خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ** بہترین فرد در میان شما کسی است کہ قرآن آموختہ و بہ دیگران بیاموزد. «صحیح بخاری، کتاب فضائل القرآن، ص ۴۳۵، حدیث ۵۰۲۷»

الحمد لله! دعوت اسلامی کہ یک تحریک غیر سیاسی است برای گسترش تعلیم قرآن و سنت در پاکستان و خارج از پاکستان ۵۴۴۵ مدارس تاسیس کردہ است کہ بنام «مدرسه المدینہ» معروف ہستند. در این مدارس برای حفظ و یاد دادن ناظرہ خوانی قرآن کلاس ہا برگزار می شوند و بہ بچہ ہا رایگان آموزش دادہ می شود. تا امروز تقریباً ۱۵۲،۳۴۰ بچہ ہای مدنی در پاکستان حفظ و ناظرہ خوانی قرآن را یاد گرفتہ اند ہمین طور ہر روز بعد از نماز عشاء در مساجد مختلف و برخی نقاط دیگر برای «بالغان» جوانان ہزاران کلاس ہای مدرسہ مدینہ برگزار می شوند. آنجا برادران اسلامی روش درست تلاوت قرآن با تلفظ صحیح واژہ ہای عربی و مخارج آنها را یاد می گیرند علاوہ بر این دعاہا، نماز و سنت نیز بہ طور رایگان یاد دادہ می شود. علاوہ بر این ہر روز نہ تنہا در پاکستان بلکہ در برخی از کشورہای دیگر نیز ہزاران کلاس ہای مدرسہ المدینہ برای «بالغات» زن ہای جوان برگزار می شوند. طبق آمار ماہ ماہ سال ۲۰۱۹ تنہا در پاکستان ۲۵۲۵

کلاس‌ها برگزار می‌شوند که در آنها به ۲۹،۴۶۸ دختران قرآن، نماز، سنت و دعاها رایگان یاد دادند.

الحمد لله! معلم‌ان سرشناس مدرسه المدینه «مدنی قاعده» را آمده کرده‌اند تا قرات قرآن برای مردم سهل‌تر گردد. رد مدنی قاعده تا حدی که ممکن باشد برای دانشجویان جوان و بچه‌ها با روش آسان دستور اساسی تجوید آرائه داده‌اند تا همه بچه‌های مدنی برادران و خواهران اسلامی براحتی می‌توانند تلاوت قرآن را درست یاد بگیرند قاری‌های کارشناس با نگاه به دستور تجوید مدنی قاعده را بخوبی بررسی کردند.

برای راهنمایی در مورد نحوه تدریس مدنی قاعده، کتابی بنام «رهنمای مدرسین» نیز منتشر شده است. این شامل مقدار زیادی روش تدریس برای هر درس است. وی سی دی مدنی قاعده نیز به زودی توسط مکتبه المدینه که یک بخش دعوت اسلامی است، منتشر خواهد شد. کتاب مزبور در تفهیم این قاعده مدنی خیلی مفید خواهد بود همین طور تلاوت قرآن کریم را نیز آسان تر می‌کند. طبق هدف مدنی که امیر اهل سنت مؤسس تحریک دعوت اسلامی علامه مولانا ابو بلال محمد الیاس عطار قادری رضوی **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** بیان فرموده‌است که من به حتم برای اصلاح خود و تمام افراد جهان تلاش خواهم کرد. **إِنْ شَاءَ اللهُ** خداوند به ما توفیق دهد که بر «مدنی انعامات» عمل کنیم. خدا ما را اصلاح کرده به ما توفیق دهد که سفر خود را با کاروان مدنی ادامه دهیم که به خاطر رسول خدا وقف هستند و اصلاح تمام افراد جهان را پردازیم خدا کند که دعوت اسلامی روز افزان پیشرفت کند.

اَمِيْنٌ بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

مجلس مدرسه المدینه «دعوت اسلامی» ۲۹ ذوالحج ۱۴۲۸ هجری

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ آمَنَّا بَعْدَ مَا عَزَاؤُنَا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱: حروف مفردة

- ❖ در زبان عربی تعداد حروف یعنی حروف تهجی ۲۹ است.
- ❖ حروف مفردات را طبق دستور تجوید در لهجه زبان عربی تلفظ کنید نه این که در زبان فارسی یعنی 'طوئے، طوئے، خے، حے، ثے، تے، بے' بلکه آنها را بدین روش تلفظ کنید 'طَا، ظَا، خَا، حَا، ثَا، تَا، بَا'
- ❖ از این ۲۹، ۷ حروف درشت تلفظ می شوند که بنام حروف مستعلیه معروف هستند که بدین قرار اندخ، ص، ض، ط، ظ، غ، ق و در اصطلاح ترکیبی آنها را **تَطْ صَغُطِ حُصَّ** می گویند.
- ❖ فقط ۴ حرف از لب تلفظ می شوند ب، ف، م، و واو به غیر از این حروف، هنگام تلفظ هیچ حرف دیگری اجازه ندهید لب ها حرکت کنند.
- ❖ هنگام تلفظ این ۳ حرف «ز، س، ص» صدایی مانند سوت ایجاد می شود به همین دلیل به این حروف «حروف صغیریه» می گویند یعنی حروفی که صدایی شبیه سوت تولید می کنند.

ا	ب	ت	ث	ج
حَا	خَا	دَاَل	ذَاَل	رَا
زَا	سِیْن	شِیْن	صَاَد	ضَاَد
طَا	ظَا	عِیْن	غِیْن	فَا
قَاَف	كَاَف	لَاَم	مِیْم	نَاَوْن
وَاَو	هَا	هَمْزَة	یَا	

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۲: حروف مرکب

- ❖ با ترکیب دو حروف یا بیشتر از آن يك حرف مرکب ترکیب می یابد.
- ❖ هر يك از حروف مرکب را جداگانه مانند حروف مفردات تلفظ کنید.
- ❖ مطمئن شوید که در این درس حروف را نیز به روش معروف با لهجه عربی تلفظ کنید.
- ❖ وقتی دو یا چند حرف در صورت نوشتاری به هم متصل می شوند، شکل آنها کمی تغییر می کند. معمولاً سر حرف نوشته می شود و بدنه حذف می شود.
- ❖ حروفی را که به صورت مرکب شبیه هم هستند با تفاوت در تعداد و موقعیت نقطه ها مشخص کنید.

ا	لا	لا	با	نا	تا
یا	ثا	شا	سا	فا	قا
جا	خا	حا	عا	غا	صا
ضا	طا	ظا	ما	ها	کا
لب	کب	کت	کت	کف	طب
سل	شل	صل	ضل	فل	قل

ظن	طن	کن	کل	غل	عل
خذ	خدا	عدا	حدا	خدا	جدا
ظر	طر	یدر	بدر	حدر	خدر
ثم	ثم	یم	ثم	نم	بم
بیع	بیع	بیج	حاج	طاج	راج
تس	پس	بس	قض	فص	نص
حق	عق	سق	شق	قق	فق
مو	هو	کو	قک	فک	لک
وی	وہ	پی	تی	نی	بی
فظ	عط	یۃ	تۃ	نۃ	بۃ

ہلک	حمد	عبد	بعد	بہم	بلب
سخط	فئة	حسن	ثمن	خطف	یہب
یلج	قتل	نصر	علق	فلق	خلق
سئل	جنت	نفس	بلغ	طبع	تجد
غبر	غیر	خشى	شمس	صفت	قسط
بسم	شکر	ظلل	عسر	عشر	مطر

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

درس ۳: حرکات

❖ جمع حرکت حرکات است. فتحه [زبر] کسره [زیر] و ضمہ [پیش] را حرکات می گویند. فتحه [زبر] و ضمہ [پیش] بالای حرف و کسره [زیر] در زیر آن قرار گرفته می شود.

- ❖ به حرفی که بر آن حرکت باشد «متحرك» می گویند.
- ❖ فتحه [زیر] را با باز کردن دهان و بلند کردن صدا، کسره [زیر] را با انداختن صدا و ضمه [پایین] را با گرد کردن لب ها تلفظ کنید. حرکات را با لهجه عربی بدون کشش یا مکث ناگهانی تلفظ کنید.
- ❖ اگر حرکت یا سکون روی 'الف' باشد آن را همزه تلفظ کنید.
- ❖ اگر روی حرف 'را' فتحه [زیر] یا ضمه [پیش] باشد آن را با لحن درشت و پر تلفظ کنید.
- ❖ اگر حرف 'را' دارای کسره می باشد در این صورت به 'را' نازک و رقیق تلفظ کنید.

اَ	اِ	اُ	اَ	اِ	اُ
بَ	بِ	بُ	بَ	بِ	بُ
جَ	جِ	جُ	جَ	جِ	جُ
دَ	دِ	دُ	دَ	دِ	دُ
زَ	زِ	زُ	زَ	زِ	زُ
سَ	سِ	سُ	سَ	سِ	سُ

مدنی قاعدہ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

درس: ۴

- ❖ این درس را «روان» بخوانید.
- ❖ در تلفظ صحیح حرکات خاص خیال کنید
- ❖ آوازے آنها شبیہ ہم است بین اصوات آنها تفکیک کنید. یعنی وضع فرق کنید.

ط	ط	ط	ت	ت	ت
ن	ن	ن	ز	ز	ز
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ث	ث	ث	ث	ث	ث
ک	ک	ک	م	م	م
ه	ه	ه	ق	ق	ق

ح	ح	ح	ح	ح	ح
ع	ع	ع	ع	ع	ع
خ	خ	خ	خ	خ	خ
ب	ب	ب	ب	ب	ب
و	و	و	و	و	و
ک	ک	ک	ک	ک	ک
ر	ر	ر	ر	ر	ر
ش	ش	ش	ش	ش	ش

يَا خَيْرُ

برای پرهیزگاری و پیروی از سنت، همیشه به آن استناد کنید. «مسائل القرآن، ص. ۲۹۰»

علم را پانچ درجهها است

(1) خاموشی (2) يتوجه شنیدن (3) حفظ شنیده (4) برآه خوته عمل کردن (5) حاصل شده را تبليغ کردن

ک	گ	خ	ج	ب	پ
ق	و	ف	ت	ث	د
ہ	ل	م	ن	ی	ر
ز	ح	ط	ظ	س	ش
ص	ض	ص	ذ	ر	ز
س	ج	ب	پ	پ	پ
د	د	د	د	د	د
ت	ت	ت	ت	ت	ت
ث	ث	ث	ث	ث	ث
ذ	ذ	ذ	ذ	ذ	ذ
ر	ر	ر	ر	ر	ر
ز	ز	ز	ز	ز	ز
س	س	س	س	س	س
ش	ش	ش	ش	ش	ش
ص	ص	ص	ص	ص	ص
ض	ض	ض	ض	ض	ض
ط	ط	ط	ط	ط	ط
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ہ	ہ	ہ	ہ	ہ	ہ
ق	ق	ق	ق	ق	ق
ک	ک	ک	ک	ک	ک

درس: ۶

- ❖ این درس را به هر دو صورت یعنی هجی کردن و روان بخوانید.
- ❖ در تلفظ صحیح حرکات، تنوین و تمام حروف دقت خاص خیال کنید. مخصوصا حروف مستعلیه.
- ❖ به این روش هجی کنید: مَلِكٌ مِثْمٌ زَبْرٌ، لَامٌ زَبْرٌ، مَلٌ، كٌ دو پیش، كُنٌ، مَلِكٌ

نَزَلَ	خَلَقَ	صَدَقَ	يَدَاكَ	بَلَغَ	طَبَعَ
جَعَلَ	فَعَلَ	نَظَرَ	ذَكَرَ	كَسَبَ	إِبْلَ
رُسُلٌ	صُحُفٌ	ثُلُثٌ	سُدُسٌ	حُرْمٌ	رُبْعٌ
حَبِدًا	خَطَفَ	مَلِكٌ	تَزِدُ	تَجِدُ	يَلِجُ
قُتِلَ	سُئِلَ	قُرِئَ	قَبِرَ	كَبِرَ	حُشِرَ
أَحَدًا	مَرَضًا	عَمَلًا	هُدًى	طَوًى	قَرًى

عُنُقِ	فَعَّةِ	ظُلِّلِ	سَخَطِ	ثَبِّنِ	مَسَدِ
كُتِبِ	أُذِنِ	لَعِبِ	غَضِبِ	صَدِّ	نَفَرِ
قَتَرِ	شَجَرِ	سَفَرِ	عَلَقِ	قَرَدِ	دَرَجِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

درس: ۷ حروف مده

- ❖ به این علامت ُ سکون می گویند. حرفی که روی آن سکون می باشد حرف ساکن می گویند.
- ❖ حرف ساکن با حرف متحرک که قبل از آن می باشد، خوانده می شود.
- ❖ تعداد حروف مده سه است: الف، واو، یا
- ❖ اگر قبل از الف حرف مفتوح باشد آن را «الف مده» می گویند مثلاً: با. و هنگامی قبل از واو ساکن حرف مضموم باشد آن را «واو مده» می گویند مثلاً: بُو. و وقتی قبل از یای ساکن کسره می باشد آن را «یا مده» می گویند مثلاً: بِي.
- ❖ حروف مده را با کشش دادن برابر الف تلفظ کنید یا برابر دو حرکت کشیده تلفظ کنید
- ❖ آنها را هجی کنید مثلاً: با، زبر، الف، با. با واو ضمه: بُو. با، یا، زیر: بِي

بَا	بُو	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی
بِی	بِی	بِی	بِی	بِی	بِی

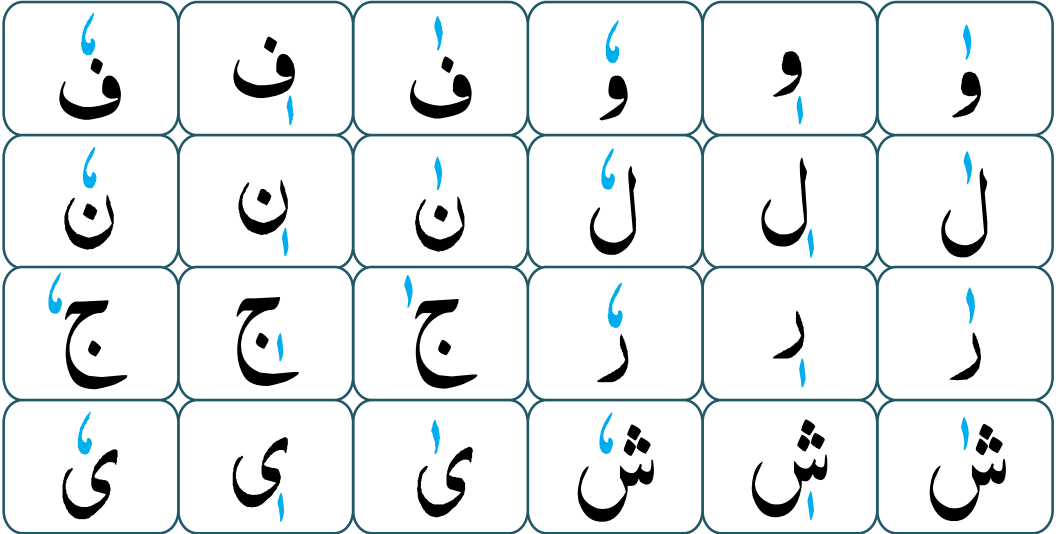
کَا	کُو	کِی	لَا	لُو	لِی
مَا	مُو	مِی	نَا	نُو	نِی
وَا	وُو	وِی	هَا	هُو	هِی
اُ	اُو	اِی	یَا	یُو	یِی

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَتَابَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۸: حرکات کشیده

- ❖ فتحه افراخته ۱ کسرہ افراخته ۲ ضمه افراخته ۳
- ❖ حرکات کشیده همانند حروف مدہ کشیده می شوند آنها را با دو برابر حرکت کوتاه کشش دهید یا برابر زمانی که در آن يك الف تلفظ می شود.
- ❖ در این درس تفکیک بین حروف را به صراحت تشخیص دهید.

ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ن	ن	ن	ن	ن	ن
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ن	ن	ن	ن	ن	ن
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ن	ن	ن	ن	ن	ن
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ن	ن	ن	ن	ن	ن
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ن	ن	ن	ن	ن	ن

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ آمَنَّا بَعْدَ مَا عَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۹: حروف لین

- ❖ تعداد حروف لین ۲ است: 'واو'، 'یا'
- ❖ هنگامی قبل از واو ساکن فتحه می آید در اصطلاح تجوید این را واو لین می گویند. مثلاً: **جُو**. و وقتی قبل از یای ساکن فتحه باشد در اصطلاح دستور این را یای لین می گویند. مثلاً: **جُو**
- ❖ حروف لین را با نرمی در لهجه زبان عربی بخوانید بدون این که کشش دهید یا ناگهانی مکث کنید.
- ❖ حروف لین را به این روش هجی کنید: **یُو**، واو و فتحه ⇐ **یُو**. یا، **یُو** یا و فتحه ⇐ **یُو**.

بُو	بُی	تُو	تُی	ثُو	ثُی
لُو	لُی	لَو	لُی	نُو	نُی
دُو	دُی	دَو	دُی	رُو	رُی
زُو	زُی	سُو	سُی	شُو	شُی
صُو	صُی	ضُو	ضُی	طُو	طُی
ظُو	ظُی	مُو	مُی	خُو	خُی
فُو	فُی	قُو	قُی	کُو	کُی
لُو	لُی	مُو	مُی	نُو	نُی
وُو	وُی	هُو	هُی	اُو	اُی
		بُو	بُی		

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ آمَنَّا بَعْدَ مَا عَوَّدَنَا اللَّهُ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱۰

- ❖ این درس را با هر دو روش یعنی **هجی** کردن و **روان** بخوانید.
- ❖ این درس در بردارنده تمام دروس قبلی است مثلاً: حرکات کوتاہ، حرکات کشیده، حروف مدہ، حروف **لین** و تنوین و غیرہ.
- ❖ تمام دساتیر تجوید را اعمال کنید. تشخیص حروف را به دقت تمرین کنید و آنها را به درستی تلفظ کنید مخصوصاً **حروف مستعلیہ**.
- ❖ در حین هجی کردن هر حرف را با حرف قبلی اش بیبوندید. مثلاً: واژه **مَوْضُوعَةٌ** را هجی کنید: واو، میم و فتنه **مَوْ**، ضار، واو و ضمہ **ضُو**، مَوْضُوعٌ، مَوْضُوعٌ، تاو و پیش **مَوْضُوعَةٌ**.

قَالَ	صِرَاطَ	هَذَا	ذَلِكَ	كَانُوا	قَالُوا
لَهُ	سَوْفَ	قَوْلُ	فِيهِ	نُوحِيهِ	بِهِ
لَيْسَ	بَيْنَ	عَذَابًا	مَتَاعًا	طَغَى	شَكُورًا
غَفُورًا	دَاوُدَ	خَوْفِ	يَوْمِ	قِيلَ	حِيلَ

رُسُلِهِ	رَسُوْلِهِ	اِلَيْهِ	عَلَيْهِ	صَوَابًا	مَا بَا
صَلُوَّةٌ	زَكُوَّةٌ	رَسُوْلٍ	مَحْفُوْظٍ	مَقَامُهُ	خِتْمُهُ
لَوْحٌ	حَوْلٍ	دِيْنٍ	بَشِيْرٍ	قَوْمِهِ	هَدَايِنَا
بَيْنَنَا	زَاهِدِيْنَ	رَاكِعُوْنَ	عِيْسَى	مُوْسَى	صُدُوْرٍ
اَوْى	قَوْلًا	قَوْمًا	مِيْقَاتًا	مُنِيْرًا	شَيْءٍ
شَيْعًا	هَرُوْنَ	سُلَيْمَانَ	شُهُوْدٌ	قُعُوْدٌ	وَدُوْدٌ
يَوْمَعِدٍ	مَوْعِدُهُ	كَرِيْمٍ	وَكِيْلٍ	نُوْرِهِ	اَرَءَيْتَ
اَفْرَعَيْتَ	مَوْعِظَةً	مَوْضُوْعَةً	مَوْعِدَةً	سَبِيْعٌ	عَزِيْزٌ
يَدَايِهِ	حَيْثُ	غَيْبُ	سَبُوْتٍ	كَلِمَتٍ	لَشَيْءٍ
قُرَيْشٍ	بَايْتِنَا	مِهْدًا	عَلِمٌ	كِتْبٌ	سَلْمٌ

اَوْذِينَا	اَوْتِينَا	اَوْحِينَا	نُوحِيهَا	اَتُونِي	اِمْنُوَابِي
تُدِيرُونَهَا	فَلَا تَمِيلُوا	مَا خَلَفْتُمُونِي			
فَلَا تَلُومُونِي		وَلَا يُحِيطُونَ			

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

درس ۱۱: سکون

- ❖ چنان که قبلاً آموخته‌اید که به این علامت **ْ** علامت سکون می‌گویند و حرفی که دارای سکون می‌باشد آن را حرف ساکن می‌گویند.
- ❖ حرفی که روی آن سکون می‌باشد با حرف متحرک قبلش خوانده می‌شود.
- ❖ همزه ساکن «**ءْ**» را همیشه باید با مکث ناگهانی ادا کنید.
- ❖ تعداد حروف قلقله ۵ است: **ق، ط، ب، ج، د** از لحاظ ترکیب لفظی حروف مزبور این طور خوانده می‌شوند: **قُطْبُجِدِّ**
- ❖ منظور از قلقله حرکت است، هنگام تلفظ این حروف در مخارج مختصر حرکت پیدا می‌کنند همانند صدای پژواک.
- ❖ اگر حروف قلقله ساکن می‌باشند، قلقله باید واضح تر باشد.
- ❖ در این درس با تمایز واضح بین حروفی که آوای آنها شبیه هم است در تلفظ صحیح حروف قلقله و همزه ساکن دقت و ویژه‌ای را رعایت کنید.

اُط	اِط	اَط	اُت	اِت	اَت
اُد	اِذ	اَد	اُز	اِز	اَز
اُض	اِض	اَض	اُظ	اِظ	اَظ
اُس	اِس	اَس	اُش	اِش	اَش
اُك	اِك	اَك	اُص	اِص	اَص
اُھ	اِھ	ا_ھ	اُق	اِق	اَق
اُم	اِم	اَم	اُح	اِح	ا_ح
اُد	اِذ	اَد	اُع	اِع	ا_ع
اُغ	اِغ	ا_غ	اُخ	اِخ	ا_خ
اُم	اِم	ا_م	اُب	اِب	ا_ب
اُف	اِف	ا_ف	اُو	اُو	ا_و
اُن	اِن	ا_ن	اُل	اِل	ا_ل

قبل از دو ساکن زیر
به کار نمی رود

اُج

اِج

اَج

اُر

اِر

اَر

دیا ساکن نہ قبل از

یا ساکن پیش بہ کار نمی۔

رود

اِی

اِی

اَش

اِش

اَش

مشق

بَلْ

مَنْ

عَنْ

إِنْ

قُلْ

قَدْ

ذُقْ

هُمْ

كُمْ

لَمْ

أَعْنَابًا

أَعْيُنْ

فَاغْفِرْ

مُسْتَظِرٌّ

إِصْطَبِرْ

فَافْرُقْ

أَبْوَابًا

مُدْهِنُونَ

نُطْفَةٍ

زَجْرَةٌ

فَتْحُ

جَبَعًا

تَجْرِي

يُغْنِي

يُقْرِضُ

إِقْرَأْ

مُؤَصَّدَةٌ

يُؤْمِنُونَ

مُؤْمِنُونَ

مُؤْمِنِينَ

شَانُ	كَاسًا	بِئْسَ	يَشَأُ	نَشَأُ
إِثْمٌ	يَبْحَثُ	أَحْيَا	أُخْرَى	إِذْهَبُ
أَشَدُّ	إِرْكَبُ	حُشِرْتُ	نُشِرْتُ	أَحْضَرْتُ
طِبَسْتُ	فُرِجْتُ	نُسِفْتُ	يُظْلَمُونَ	يُظْهَرُ
إِصْبِرُ	بَيْنَكُمْ	بَيْنَهُمْ	فَضْلِكَ	عَلَيْهِمْ
أَعْمَالَهُمْ			أَعْمَالَكُمْ	
يَسْتَبْدِلُ			يَسْتَفْتِحُونَ	

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 آمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱۲: نون ساکن و تنوین (اظهار، اخفاء)

❖ به کار برد نون ساکن و تنوین بر چهار موارد: ۱. اظهار، ۲. اخفاء، ۳. ادغام، ۴.

اقلاب

1. اگر بعد از نون ساکن یا تنوین هیچ حرفی از حروف حلقی قرار دارد در این صورت **اظهار** می‌کنیم یعنی نون ساکن و تنوین بدون غنه صریح و واضح تر تلفظ می‌شوند. تعداد حروف حلقی شش است: **ء، ه، ع، ح، غ، خ.**

2. اخفاء، اگر بعد از نون ساکن و تنوین هیچ حرفی از حروف **اخفاء** قرار دارد در این صورت اخفاء می‌کنیم یعنی نون ساکن و تنوین را با غنه تلفظ می‌کنیم. حروف اخفاء ۱۵ تا هستند که عبارت اند از: **ت، ث، ج، د، ذ، ز، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ف، ق، ک**

نکته: در مورد ادغام و اقلاب در درس شماره ۱۴ توضیح داده شده است.

مِنْ حَكِيمٍ	مِنْ عَلَقٍ	مِنْ هَادٍ	مِنْ أَجَلٍ
مِنْ ثَمَرَةٍ	فَبِمَنْ تَبِعَ	مِنْ خَوْفٍ	مِنْ غَفُورٍ
فَإِنْ زَلَلْتُمْ	مِنْ ذَهَبٍ	مِنْ دُونِكُمْ	مِنْ جُوعٍ
إِنْ ضَلَلْتُمْ	مِنْ صَلْصَالٍ	مَنْ شَكَرَ	مَنْ سَفِهَ

مِنْ قَبْلُ	مِنْ فُرُوجٍ	مَنْ ظَلَمَ	مِنْ طَيْبٍ
أَنْعَمْتَ	مِنْهُمْ	يَنْتَوْنَ	مِنْ كِتَابٍ
أَنْتَ	وَالْمُنْخَنِقَةُ	فَسَيَنْغَضُونَ	وَأَنْحَرُ
مَنْصُودٍ	يَنْصُرُونَ	نُنَشِّرُهَا	تَنْسُونَ
يَنْقُضُونَ	أَنْفُسَكُمْ	أَنْظُرُ	يَنْطِقُونَ
عَدْنٍ تَجْرِي	خَيْرٍ تَجِدُوهَا	عَذَابًا أَلِيمًا	مِنْكُمْ
شِهَابٍ ثَاقِبٍ	قَوْلًا ثَقِيلًا	بَلَدًا أَمِنًا	
خَلْقٍ جَدِيدٍ	فَصَبْرٌ جَبِيلٌ	نُوْحًا هَدَيْنَا	

بَخْسٍ دَرَاهِمَ

كَاسًا دِهَاقًا

جُرْفٍ هَارٍ

يَتِيْمًا ذَامِقْرَبَةً

سِرَاعًا ذُلِكَ

سَيِّعٌ عَلِيمٌ

يَوْمَعِدٍ زُرْقًا

صَعِيدًا زَلْقًا

خُلُقٍ عَظِيمٍ

بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

قَوْلًا سَدِيدًا

قَرَضًا حَسَنًا

عَذَابٌ شَدِيدٌ

بَأْسٌ شَدِيدٌ

مُلِقٌ حِسَابِيَهُ

رِجَالٌ صَدَقُوا

عَمَلًا صَالِحًا

قَوْمًا غَيْرِكُمْ

مُسْفِرَةٌ ضَاحِكَةٌ

عَذَابًا ضِعْفًا

قَلِيلَةً غَلَبَتْ

سَبُوتٍ طَبَاقًا

سَبْحًا طَوِيلًا

عَلِيمٌ خَبِيرٌ

نَفْسٍ ظَلَمَتْ

سَحَابٌ ظَلَمَتْ

رَفْرَفٍ خُضِرٍ

ثَبْنًا قَلِيلًا

سُبُلًا فِجَاجًا

قَوْمًا فَاسِقِينَ

فَتْحٌ قَرِيبٌ رَسُولٍ كَرِيمٍ كِرَامًا كَاتِبِينَ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱۳: تشدید

- ❖ باسه دندان حرکت را تنوین گویند یعنی **تشدید** می‌نامند. به حرفی که روی آن علامت تشدید قرار دارد، 'حرف مشدد' می‌گویند.
- ❖ حرف مشدد دوبار تلفظ می‌شود؛ اول هنگام اتصال با حرف متحرك که قبل از حرف مشدد می‌باشد بار دوم با حرکتی که روی آن قرار دارد با مکث قلیل تلفظ می‌شود.
- ❖ **نون مشدد** و **میم مشدد** همیشه باید با غنه تلفظ می‌شوند. منظور از غنه این است که صدا از راه بینی در بیاید. صدای آوای غنه باید برابر به تلفظ يك الف طول بکشد.
- ❖ هنگامی **حروف قلقله دارای تشدید** می‌باشند در این صورت آنها را با **جمود** تلفظ کنید.
- ❖ اگر حرف اول متحرك، دوم ساکن و سوم مشدد باشد به جز چند، در بیشتر موارد حرف ساکن تلفظ نمی‌شود اما حرف متحرك با حرف مشدد متصل شده، تلفظ می‌شود. مثلاً: عَبَدْتُمْ این طور خوانده می‌شود عَبَّتُمْ.
- ❖ در این درس علاوه بر تمرین تشدید، حروفی را که آوای آنها تا حدودی شبیه هم است، به وضوح تشخیص دهید.

اُطَّ	اِطَّ	اَطَّ	اُتَّ	اِتَّ	اَتَّ
اُذَّ	اِذَّ	ا_ذَّ	اُزَّ	اِزَّ	اَزَّ

وَا	وَا	وَا	وَا	وَا	وَا
ثَا	ثَا	ثَا	ثَا	ثَا	ثَا
رَا	رَا	رَا	رَا	رَا	رَا
فَا	فَا	فَا	فَا	فَا	فَا
لَا	لَا	لَا	لَا	لَا	لَا
بَا	بَا	بَا	بَا	بَا	بَا
اَوَا	اَوَا	اَوَا	اَوَا	اَوَا	اَوَا
اَلَا	اَلَا	اَلَا	اَلَا	اَلَا	اَلَا
اَرَا	اَرَا	اَرَا	اَرَا	اَرَا	اَرَا
اَشَا	اَشَا	اَشَا	اَشَا	اَشَا	اَشَا
رَبَا	رَبَا	رَبَا	رَبَا	رَبَا	رَبَا
مَبَا	مَبَا	مَبَا	مَبَا	مَبَا	مَبَا

وَالْتَيْنِ	بِالتَّقْوَى	الثَّاقِبُ	ثَجَّاجًا	فِي الْحَجِّ	شَحَّ
مُسَخَّرَاتٍ	صَدَقَ	تَصَدَّى	الدَّرَجَاتِ	مِنَ الدَّمْعِ	وَالذُّكْرِينَ
الرَّحْمَنِ	نُزِلَ	فَسُنِّيَسِرُهُ	وَالشَّمْسِ	نَقُصُ	وَالصُّلِحِينَ
فَضَلْنَا	وَالضُّحَى	وَالطُّورِ	وَالطَّيْرِ	الطَّلَاقِ	وَالظَّاهِرِ
لِلظُّلِيِّينَ	سُعِرَتْ	يُوفَ	حُقَّتْ	حَقِّ	رَكَبَكَ
وَالذِّينَ	مِمَّا	أُمَّةٍ	فَأَمَّهُ	مُسَيِّ	جَنَّتِ
وَالنُّشِطِ	وَالنَّجْمِ	كُورَتْ	مُطَهَّرَةً	سُيِّرَتْ	يَذَكَّرُ
لِيَدَّبَّرُوا	ذُرِّيَّتَهُ	مُزَمِّلُ	مُدَثِّرُ	عَلَى النَّبِيِّ	يَسْمَعُونَ
عَلِيُونَ	يَزْكِي	مِنَ الطَّيِّبَاتِ	إِنَّ الظَّنَّ	مَدَّ الظِّلُّ	شَرَّ النَّفْسَاتِ
يُحِبُّ التَّوَابِينَ	رَبِّ السَّمَوَاتِ	أَحَطُّ	بَسَطَتْ		

نَخَلْتُمْ قَدْ تَبَيَّنَ عَبْدَتُمْ اِذْ ظَلَمْتُمْ اِذْ دَخَلْتُمْ اِذْ ذَهَبَ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱۴: نون ساکن و تنوین (ادغام و اقلاب)

1. **ادْغَامُ:** وقتی بعد از نون ساکن یا تنوین هیچ حرفی از حروف یرملون قرار دارد در این صورت باید ادغام شود. در صورت لام و را به دون نون غنه ادغام می شود و اگر بعد از نون ساکن یا تنوین هیچ حرفی از دیگر چهار حرف دیگر بیاید با نون غنه ادغام می شود. در ضمن تعداد حروف یرملون ۶ است: ی، ر، م، ل، و، ن.
 2. **اِقْلَابُ:** اگر بعد از نون ساکن یا تنوین حرف 'ب' آرائه شود باید قاعده اقلاب اعمال شود. مثلاً نون ساکن یا تنوین را مبدل به میم کنید و صدا را با غنه در بیاورید.
- ❖ در صورت ادغام حروف را به این ترتیب هجی کنید مثلاً: **مَنْ يَقُولُ** ← مِمُّونُ یَا فتحة «زبر» **مَنْ یَی**، یا فتحة «زبر» ی ← **مَنْ یَی**، قَافِ وَأَوْ ضمه «پیش» **قُو** ← **مَنْ یَقُو** لَام ضمه «پیش» ل ← **مَنْ یَقُولُ**
- ❖ در صورت اقلاب حروف را این طور هجی کنید مثلاً: **مِنْ بَعْدِ مِیْمِ تُونِ كَسْرَه** «زیر» **مِنْ بَاعِیْنِ فَتْحَه** «زبر». **بَعْ = مِنْ بَعْ**، دَال كَسْرَه «زیر» **دِ = مِنْ بَعْدِ**

مِنْ وَوَلِیِّ

مِنْ یَوْمِ

مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ

مَنْ یَقُولُ

مِنْ نُطْفَةٍ

مِنْ نَصِیْرٍ

مِنْ مِثْلِهِ

مِنْ مَشْهَدٍ

مِنْ رَبِّكَ	مِنْ رَبِّهِمْ	مِنْ لَدُنْهُ	يَكُنْ لَهُ
كِتَابًا يَلْقَاهُ	رَجُلٌ يَسْعَى	هُدًى وَذِكْرَى	وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ
مِنْ بَعْدِ	مِنْ بَقْلِهَا	أَنْبِئُهُمْ	لِيُنَبِّذَنَّ
قَوْلًا بَلِيغًا	خَبِيرًا بَصِيرًا	جَنَّةٍ بَرَبُوعٍ	كِرَامٍ بَرَرَةٍ
بِرَحْمَةٍ مِنْهُ	سِرَاجًا مُنِيرًا	حِطَّةً نَغْفِرْ لَكُمْ	خَلَقْ نَعِيدُهُ
مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ	رَعُوفٌ رَحِيمٌ	مُصَدِّقًا لِمَا	وَيْلٌ لِّكُلِّ
حِلٌّ بِهَذَا		صُمَّ بَكُمْ	

يَا عَلِيمٌ

۲۱ بار فراخوانید «یک بار قبل و یک بار بعد ورد مزبور بر پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ درود بفرستید» و در آب دمید و تا چهل روز قبل از صرف صبحانه این آب را بخورید یا به هر کس که می خواهید بخورانید. حافظه انشاءالله تقویت خواهدیابد. «شجره عطاریه، ۴۶»

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱۵: مواردی کہ بر آن 'د مِیْمَ' ساکن می شود

- ❖ تعداد مواردی کہ بر آنها مِیْمَ ساکن می شود سه است: (1) ادغامِ شَفَوِی (2) إخفاءِ شَفَوِی (3) إظهارِ شَفَوِی
1. ادغامِ شَفَوِی: وقتی قبل از مِیْمَ ساکن یک مِیْمَ دیگر نیز قرار دارد در این صورت بر مِیْم ساکن ادغامِ شَفَوِی می - کنیم یعنی صوت از فضای بینی خارج می شود.
 2. إخفاءِ شَفَوِی: اگر بعد از مِیْم ساکن 'ب' آراءه شود بر مِیْم اخفاء می کنیم یعنی مِیْم با صدای غنه ادا می شود.
 3. إظهارِ شَفَوِی: اگر بعد از مِیْم ساکن هیچ حرف دیگر به جز 'مِیْم' یا 'ب' قرار دارد بر مِیْم ساکن اظهارِ شَفَوِی می کنیم یعنی مِیْم بدون غنه ادا می شود.

أَنْتُمْ مُظْلِمُونَ	الْمُتَرَّ	كُنْتُمْ بِهِ	هُمْ فِيهَا
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ	وَالْأَمْرُ	تَأْتِيهِمْ بَأْيَةٌ	أَمْضَى
اتَيْتُكُمْ مِّنْ كِتَابٍ	لَمْ يَلِدْ	عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ	وَأَمْطَرْنَا
فَهُمْ مُّقْبَحُونَ	لَكُمْ دِينُكُمْ	تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ	الْمُ نَشْرَحُ

وَهُمْ مُعْرِضُونَ	وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا	وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ	أَمْ صَبَرْنَا
لَهُمْ مِّنَّا الْحُسْنَىٰ	ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ	بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ	عَلَيْهِمْ غَضَبٌ

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَنَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱۶: تَفْخِيمٌ وَتَرْقِيقٌ

- ❖ **تفخیم** به معنی درشت و محکم ادا کردن حرف می باشد در حالیکه 'ترقیق' نازک و کم حجم ادا کردن حرف می باشد.
- ❖ حروف **الف، لام، را** گاهی درشت تلفظ می شوند و گاهی نازک.
- ❖ **الف**: اگر الف بعد از حرفی که با لحن درشت تلفظ می شود، می آید، آن نیز درشت و پر تلفظ می شود. اما اگر بعد از حرفی که با صدای نازک تلفظ می شود، می آید در آن صورت الف نیز با صوت نازک و کم حجم تلفظ می شود.
- ❖ **لام**: اگر حرف قبلی لام الله دارای فتحه یا ضمه می باشد در این صورت لام الله با لحن درشت تلفظ می شود اما اگر زیر حرف قبلی آن کسره باشد در آن صورت لام الله با صدای نازک تلفظ می شود.

- ❖ به جز لام الله هر لام با لحن نازك و كم حجم تلفظ می شود.
 - ❖ شرایطی که تحت آن 'رَا' باید با صدای پر حجم تلفظ می شود به شرح زیر اند:
 هنگامی بر سر آن فتحه یا ضمه قرار دارد. در صورت که روی آن دو فتحه یا دو ضمه باشد. اگر 'رَا' دارای فتحه کشیده می باشد. اگر بر سر حرف قبلی 'را ساکن' فتحه یا ضمه باشد. اگر زیر حرف قبلی 'را ساکن' کسره موقت می باشد. اگر زیر حرف ما قبلی 'را ساکن' کسره باشد. هنگامی کلمه ای که دارای را ساکن می باشد و در همان کلمه بعد از رایکی از حُرُوفِ مُسْتَعْلِیَهِ بیاید.
 - ❖ شرایطی که تحت آن 'رَا' باید با لحن نازك تلفظ شود: هنگامی زیر آن زیر کوتاه یا دو زیر باشند. هنگامی زیر حرف قبلی 'را ساکن' کسره اصلی وجود دارد. وقتی قبل از 'را ساکن' یا 'ساکن' وجود داشته باشد.
 - ❖ **حرکت موقتی «عارضی»:** در قرآن برخی حروف با 'الفی' که هیچ حرکتی ندارد شروع می شوند پس هر حرکتی که هنگام تلفظ روی آن می گذارند به آن حرکت عارضی می گویند. مثلاً: در کلمه 'اِرْجِئِ' کسره عارضی وجود دارد.
- نکته:** را ساکن با صدای درشت تلفظ می شود به شرطی که در همان کلمه زیر حرف قبلی 'رَا' زیر و بعد از آن یکی از حُرُوفِ مُسْتَعْلِیَهِ قرار دارد. مثلاً: 'مِرْصَادِ'

قَالَ	صِرَاطَ	سِرَاجًا	كَانَ	مَالًا	مَفَازًا
طَالِبُ	تَابُوا	خَالِدًا	عَابِدُ	غَاسِقِ	طَعَامِ
اللَّهُ	وَاللَّهُ	فَاللَّهُ	إِنَّ اللَّهَ	هُوَ اللَّهُ	مِنَ اللَّهِ
رَسُولُ اللَّهِ	رَضِيَ اللَّهُ	قَالُوا اللَّهُمَّ	لِلَّهِ	بِاللَّهِ	بِسْمِ اللَّهِ
قُلِ اللَّهُمَّ	مَا وَلَّهُمْ	إِلَّا الَّذِينَ	إِنَّ الَّذِينَ	عَلَى	صَلَاةٍ
رَجُلٌ	الْمُتَرِّ	رُزِقُوا	أَكْثَرُ	أَجْرًا	أَجْرُ
إِبْرَاهِيمَ	عَرْشُ	أَمْ صَبْرَنَا	تُرْجِعُونَ	يُرْزُقُونَ	إِرْجِعْ
إِرْجِعُوا	إِرْجِعِي	إِرْكَعُوا	رَبِّ ارْحَمْهُمَا	رَبِّ ارْجِعُونِ	إِنْ ارْتَبْتُمْ
أَمْ ارْتَابُوا	كُلُّ فِرْقٍ	فِرْقَةٍ	مِرْصَادٍ	فِي قِرْطَابِ	وَالنَّهَارِ
رِجَالٌ	أَمْرٌ	فَاصْبِرْ	قُمْ فَأَنْذِرْ	خَيْرٌ	نَذِيرٌ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 آمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱۷: مَدَات

- ❖ معنی مد، دراز کردن و کشیدن . مد دو سبب دارد: ۱. همزه ۲. سکون
 - ❖ ۶ نوع مد وجود دارد که به شرح زیر هستند: (۱) مَدِّ مُتَّصِل (۲) مَدِّ مُنْفَصِل (۳) مَدِّ لَازِم (۴) مَدِّ لَیْن لَازِم
- (۵) مَدِّ عَارِض (مَدِّ لَیْن مَوْقُوت «عارضی»)
۱. مَدِّ مُتَّصِل: اگر در يك کلمه بعد از حروف مده همزه قرار دارد در اصطلاح تجوید به این همد متصله می گویند..
 ۲. مَدِّ مُنْفَصِل «دو، دو و نیم الف یعنی ۴ یا ۵ حرکات را مقرر کشیده تلفظ کنید»: اگر کلمه بعدی حروف مده با همزه آغاز می شود در اصطلاح تجوید به آن «مد منفصل» می گویند مثلاً: قِيْ أَنْفُسِكُمْ هنگام تلفظ مَدِّ مُتَّصِل و مَدِّ مُنْفَصِل را باید برابر یا ۵ حرکت یا برابر به تلفظ دو و نیم الف کشش دهید.
 ۳. مَدِّ لَازِم: اگر بعدی حروف مده سکون ، ، اصلی قرار دارد، به این مد لازم می گویند مثلاً: جَانُّ
 ۴. مَدِّ لَیْن لَازِم: اگر بعدی حروف لَیْن سکون اصلی باشد در این صورت مد لَیْن لازم می گذارند مثلاً: عَيْنٌ در حین تلفظ مد لازم و مد لَیْن لازم صوت را باید برابر به ۳ الف یعنی ۶ حرکت کشش دهید.
 ۵. مَدِّ عَارِض: اگر سکون عارضی یعنی حرفی که قبل از علامت وقف است مسکون شود در حالیکه که قبل از آن یکی از حروف مد وجود دارد در این صورت مد عارضی می گذارند. مثلاً: مُسْلِمُونَ ۵

۶. **مَدْلین عارضی**: اگر سکون عارضی یعنی حرفی که قبل از علامت وقف است مسکون شود در حالیکه قبل

از آن یکی از حروف لین وجود دارد در چنین صورت مد لین عارضی می گذارند. شَفَّتَيْنِ ۵

❖ در حین قراءت **مد عارضی** و **مد لین** صدا باید برابر به ۲، ۱، ۳ الف یعنی ۴، ۲، ۶ حرکات مقلص کشش دهید چون شفتین.

❖ مدات را بدین ترتیب هجی کنید: **جَائِءٌ** ← جِيمٌ یا کسره **جِي**، هَمْزَه فتحه **ء** = **جَائِءٌ** ضَاد
اَلِف لَام فتحه **ضَالٌّ**، لَام دوز بر لآ **ضَالًّا**.

جَاءَ	جَائِءٌ	وَالسَّيِّءِ	سَيِّئَتٌ	أُولَئِكَ
حَدَّائِقٌ	قُرُوءٍ	أُولِيَاءَ	بِمَا أُنزِلَ	قَالُوا آمَنَّا
يَارِضُ	هَؤُلَاءِ	يُنِيئِ إِسْرَائِيلَ	ضَالًّا	دَابَّةٍ
السُّنِّ	ءَ الذَّاكِرِينَ	جَانُّ	مُدَهَا مَتْنِ	أَتَحَاجُّونِي
كَافَّةً	الْحَاقَّةُ	وَأَصْفَتِ	حَاجُّوكَ	وَحَاجَّهٗ
تَحْضُونَ	يُحَادُّونَ	أَنْ يَتَمَاسَا	وَلَا الضَّالِّينَ	○
يَأُولِي الْأَلْبَابِ	يَتَسَاءَلُونَ	رَبِّ الْعَلْبَيْنِ	خَوْفٍ	○ قُرَيْشٍ ○

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

درس ۱۸: حُرُوفِ مُقَطَّعَاتٍ

- ❖ حروف مُقَطَّعَاتٍ در آغاز بعضی سورت‌های قرآن آمده است.
- ❖ این حروف را به صورت تك تك تلفظ کنید به گونه ای که مدات به درستی کشش داده- شوند و هنگام اخفاء و ادغام غنه را نیز انجام دهید.
- ❖ برای قرات این حروف **الْمَّ** . **اللَّهُ** دو روش متداول هستند: ۱. وصل: **أَلِفٌ لَامٌ مَّيِّمَةٌ اللَّهُ**
 ۲. وقف: **أَلِفٌ لَامٌ مَّيِّمَةٌ** . **اللَّهُ**

صَّ	قَ	نَ	طَهَ
صَادٌ	قَافٌ	نُونٌ	طَاهَا
يَسَّ	طَسَّ	حَمَّ	الرَّ
يَاسِيْنٌ	طَاسِيْنٌ	حَامِيْمٌ	أَلِفٌ لَامٌ رَا
الْمَّ	الْمَّرَّ	حَمَّ	عَسَقَ
أَلِفٌ لَامٌ مَّيِّمَةٌ	أَلِفٌ لَامٌ مَّيِّمَةٌ رَا	حَامِيْمٌ	عَيْنٌ سِيْنٌ قَافٌ
طَسَمَّ	الْمَصَّ	الْمَّ	كَهَيْعَصَّ
طَاسِيْنٌ مَّيِّمَةٌ	أَلِفٌ لَامٌ مَّيِّمَةٌ صَادٌ	أَلِفٌ لَامٌ مَّيِّمَةٌ	كَافٌ هَا يَ عَيْنٌ صَادٌ

درس ۱۹: الف اضافی «ا»

❖ در برخی مقامات قرآن بر سر الف این چنین علامت می گذارند 'ه' به این چنین الف «الف زائده می گویند» این چنین الف باید تلفظ شود یا نه رهنمای در این مورد به شرح زیر است:

1. در شش کلمه ذیل، آلف را که علامت «ه» روی آن می باشد در صورت وصل (بدون مکث) تلفظ نکنید، بلکه هنگام وقف (مکث) تلفظ کنید.

لَكِنَّا	الظُّنُونَا	الرَّسُولَا	السَّبِيلَا	قَوَارِيرَا	أَنَا
الكهف: ۳۸	الاحزاب: ۱۰	الاحزاب: ۶۶	الاحزاب: ۶۷	الذهر: ۱۵	در تمام مقامات

2. هنگام وقف، جواز و عدم جواز تلفظ آلف زائده در کلمه ه سلسله قرآن کریم (قسمت ۲۹، سوره دهر، آیه ۴) وجود دارد. اما در وصل آلف زائده تلفظ نمی شود.

3. آلف زائده در همه این کلمات نه در حین (وصل) و نه در هنگام وقف (مکث) تلفظ می شود.

أَفَايْنُ مَاتَ	أَفَايْنُ مِتَّ	لَا إِلَى اللَّهِ	لَا إِلَى الْجَحِيمِ
ال عمران: ۱۴۴	ال انبياء: ۱۳۴	ال عمران: ۱۵۸	ال صفات: ۶۸
لِشَأْيٍ	مَلَأِيهِ	أَنْ تَبُوءَا	وَلَا أَوْضَعُوا
الكهف: ۲۳	در تمام مقامات	المائدة: ۲۹	التوبة: ۴۷

وَمَلَأَهُمْ یونس: ۸۲	مِنْ نَبَأٍ الکہف: ۲۳	لَا أَنْتُمْ الحشر: ۱۳	لَا أَذْبَحَنَّهُ النمل: ۲۱
لِيَرْبُوَانِي الروم: ۳۹	لَنْ نَدْعُوا الکہف: ۱۴	لِتَتْلُوا الرعد: ۳۰	ثَمُودًا الفرقان: ۳۸، النجم: ۵۱
قَوَارِيرًا ^{2nd} الدھر: ۱۶	وَنَبُلُوا محمہ: ۳۱	لِيَبْلُوا محمہ: ۴	

4. در کلمات «انا» آخر الذکر این درس الف زائده وجود ندارد لذا باید همه این الفا تلفظ شوند.

عَلَيْكُمْ الْآتَامِلَ	أَنَاسِيَّ	أَنَابُوا	لِلْآتَامِ	مَنْ أَنَابَ
------------------------	------------	-----------	------------	--------------

أَحْمَدُ لِلرَّبِّ الْعَلَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۲۰: قواعد متفرق

❖ **إِظْهَارِ مُطْلَقٍ:** در تمام چهار کلمه زیر، يك حرف یرمالون بعد از نون ساکن آمده است. ادغام در این چنین موارد انجام نمی شود، یعنی کلماتی که بعد از نون ساکن یکی از حروف یرملون داشته باشند. بلکه اظهار مطلق انجام می شود. پس در این چهار کلمه غنه نکنید.

دُنْيَا	بُنْيَانٍ	صِنْوَانٍ	قِنْوَانٍ
---------	-----------	-----------	-----------

❖ **سکته:** قطع صدا و سپس ادامه خواندن با نگه داشتن همان نفس است. یعنی فقط صدا باید در حین حبس نفس قطع شود. **سکته در چهار مورد زیر واجب (لازم) است.** قاعده سکته این

مدنی قاعده

است که کلمه متحرک به صورت ساکن خوانده شود و دو زبر به اَلِف تبدیل شود و بر اساس آن خوانده شود.

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ^{سکته} كَلَّا بَلْ ^{سکته} رَانَ ^{سکته} مِنْ مَّرْقَدِنَا ^{سکته} هَذَا عَوْجًا ^{سکته} قِيْبًا

Al-Kahf: 1

Yāsīn: 52

Al-Muṭaffifin: 14

Al-Qiyāmah: 27

❖ **ص:** در قرآن کریم چهار کلمه وجود دارد که حرف صَاد را در بر می‌گیرد، اما بر صَاد يك سين نازک نیز نوشته شده است. جزئیات تلفظ آنها به شرح زیر است: در «۱» و «۲» فقط **س** را تلفظ کنید، در «۳» **ص** یا **س** و در «۴» فقط **ص** را تلفظ کنید.

يُبْصِطُ ^س بَصْطَةً ^س أَمْ هُمُ الْبُصِيطِرُونَ ^س بِبُصِيطِرٍ ^س

تسهیل: منظور از تسهیل، نرم کردن است، یعنی همزه دوم را با **لحن** ملایم تلفظ کنید. در قرآن کریم تنها یک کلمه وجود دارد که در آن تسهیل واجب است.

❖ **إِمَالَةٌ:** مایل کردن صدادۀ فتحه [زبر] به سوه کسره [زیر] و صداده اَلِف به سوه یا را اماله می‌گویند. اماله «رَا» به جای «رِي» «رے» تلفظ می‌شود.

❖ حروف اماله را هجی کنید: مِمَّ حِیْمَ فتحه «زبر» مَجَّ رَا اماله رے مَجَّرَ هَا اَلِف فتحه ها = مَجَّرَ هَا.

❖ **بُئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ** در این قسمت از آیه قرآن نه اَلِف را قبل از لَام و نه اَلِف را بعد از آن، بلکه **لَام** را با کسره [زیر] تلفظ کنید.

Tashīl

ءَاعَجَبِيَّ وَ عَرَبِيَّ

Ḥā-Mīm-As-Sajdah: 44

Imālāh

مَجْرَهَا

Ĥūd: 41

بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ

Al-Ḥujurāt: 11

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

درس ۲۱: وَقْف

- ❖ وقف: منظور از وقف مکث یا توقف است، یعنی در هر کلمه ای که قرار است وقف انجام شود، صدا و همچنين نفس را به حرف آخر آن متوقف کنید.
- ❖ اگر بر سر آخرین حرف لفظ فتحه، ضمه، کسره، **دو زیر**، **دو پیش**، کسره کشیده یا ضمه کشیده قرار دارد، در صورت توقف آن حرف را ساکن کنید.
- ❖ اگر بر سر آخرین حرف کلمه **دو زیر** آرائه داده شوند، در صورت توقف صوت آن مبدل به يك **الف می شود**.
- ❖ اگر آخرین حرف کلمه تاي مدوره باشد و هر حرکتی که آن داشته باشد در صورت وقف باید آن را ساکن تلفظ کنید.
- ❖ هنگام وقف فتحه کشیده، حروف مده و حرف ساکن تغییر نمی کند.
- ❖ در صورت وقف بر حرف مشدد، تشدید باقی می ماند ولی حرکت در قرائت ظاهر نمی شود.
- ❖ **نُون قَطْنِي**: وقتی بعد از تنوین همزه وصلی بیاید، همزه وصلی در صورت اتصال (بدون مکث) انداخته می شود و به تنوین نُون ساکن يك کسره [زیر] داده می شود و يك نُون کوچک با آن نشان داده می شود. به این نُون «نُون قطنی» می گویند.

❖ با تهجی نون قطنی حروف در شکل زیر در می آیند: مثلاً، **شَيْبَا** **السَّاءِ** ، شَيْنَ يَا زِير شِي ،
 با دو زبر بَا > شَيْبَا هَمْزَه سَيْنَ زبر آس ، سَيْنَ زبر س > أَلَسْ ، مِيمَ أَلَف زبر مَا > أَلَسْمَا ، هَمْزَه
 پیش ء > أَلَسْمَاءُ = شَيْبَا **السَّاءِ** .

❖ علامات وقف: برخی از علامات وقف بشرح زیر هستند:

- **0:** این علامت **وقف تام** است و بر پایان آیت دلالت دارد. بر این علامت باید وقف کنید.
- **م:** این علامت عبارت از **وقف لازم** است و توقف بر این علامت لازم است.
- **ط:** این علامت **وقف مطلق** است بهتر است که بر این علامت توقف کرد.
- **ج:** این علامت **وقف جایز** است؛ بهتر است که بر این علامت توقف کنید ولی می توانید بدون مکث یا توقف تلاوت را ادامه بدهید.
- **ز:** این علامت **مجوز** است اینجا وقف جایز است اما بهتر است که از توقف خودداری نمایید.
- **ص:** این علامت **مرخص** است اینجا نباید وقف کرد.
- **لا:** اگر علامت مزبور بر سر علامت آیت قرار دارد در آن صورت نظرهای متفاوت وجود دارد اما اگر این علامت بدون علامت آیت آرائه شود، نباید توقف کرد.
- ❖ **اعاده:** بعد از وقف کردن سابقه را باتصان خواندن را اعاده می گویند.

بِالْحَقِّ ^س _ه	شَفَتَيْنِ ○	فِيهِ ^ط	مُسْتَقِيمٍ ○	نُدِمَيْنِ ○	صِدِّقَيْنِ ○
بِالْحَقِّ ^س _ه	شَفَتَيْنِ ○	فِيهِ ^ط	مُسْتَقِيمٍ ○	نُدِمَيْنِ ○	صِدِّقَيْنِ ○

نُسْتَعِينُ ٥ نُسْتَعِينُ ٥	يَشَاءُ ٥ يَشَاءُ ٥	مِنْ قَبْلُ ٥ مِنْ قَبْلُ ٥	شَهْرٍ ٥ شَهْرٍ ٥	شَيْءٍ ٥ شَيْءٍ ٥	قِسْطٍ ٥ قِسْطٍ ٥
لَهُوَ ٥ لَهُوَ ٥	قَدِيرٌ ٥ قَدِيرٌ ٥	بَرْقٍ ٥ بَرْقٍ ٥	بِهِ ٥ بِهِ ٥	عِبَادِهِ ٥ عِبَادِهِ ٥	بِأَمْرِهِ ٥ بِأَمْرِهِ ٥
رَبَّهُ ٥ رَبَّهُ ٥	أَخْلَدَهُ ٥ أَخْلَدَهُ ٥	مَوَازِينُهُ ٥ مَوَازِينُهُ ٥	الْفَافَا ٥ الْفَافَا ٥	عِلْمًا ٥ عِلْمًا ٥	نَبِيًّا ٥ نَبِيًّا ٥
قُوَّةٌ ٥ قُوَّةٌ ٥	رَقَبَةٍ ٥ رَقَبَةٍ ٥	جَارِيَةٍ ٥ جَارِيَةٍ ٥	وَتَوَلَّى ٥ وَتَوَلَّى ٥	مِنَ الْأُولَى ٥ مِنَ الْأُولَى ٥	فَتَرْضَى ٥ فَتَرْضَى ٥
وَأَنْحَرُ ٥ وَأَنْحَرُ ٥	فَارْغَبُ ٥ فَارْغَبُ ٥	فَحَدَّثُ ٥ فَحَدَّثُ ٥	فِيهَا ٥ فِيهَا ٥	تَهْتَدُوا ٥ تَهْتَدُوا ٥	قَوْلِي ٥ قَوْلِي ٥
خَيْرًا ٥ خَيْرًا ٥	الْوَصِيَّةُ ٥ الْوَصِيَّةُ ٥	شَيْبًا ٥ شَيْبًا ٥	السَّمَاءُ ٥ السَّمَاءُ ٥	مُنِيبٌ ٥ مُنِيبٌ ٥	إِدْخُلُوهَا ٥ إِدْخُلُوهَا ٥
مُبِينٌ ٥ مُبِينٌ ٥	إِقْتُلُوا ٥ إِقْتُلُوا ٥	قَدِيرٌ ٥ قَدِيرٌ ٥	الَّذِي ٥ الَّذِي ٥	خَبِيرًا ٥ خَبِيرًا ٥	الَّذِي ٥ الَّذِي ٥

درس ۲۲: نماز

- ❖ این درس را با هر دو روش یعنی 'هجی' و 'روان' بخوانید.
- ❖ در این درس، تمام قواعد و تلفظ را که در دروس قبلی آموخته‌اید اعمال کنید: به ویژه تفکیک بین آوای حروف را به صراحت روشن سازید یعنی حروفی که صوت آنها شبیه هم است.
- ❖ به خاطر دارید! اگر بنا بر عدم تفکیک بین اصوات این حروف معنا غلط می‌شود، نماز نتواند درست باشد.

اللَّهُ أَكْبَرُ

تکبیر تحریمه:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى

ثناء:

جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ ط

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

تعوذ:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تسبیه:

سورۃ الفاتحہ :

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١﴾ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿٢﴾ مَلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ ﴿٣﴾
اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ ﴿٤﴾ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿٥﴾ صِرَاطَ
الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۙ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّيْنَ ﴿٦﴾ (اٰمِيْن)

سورۃ الاخلاص :

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ﴿١﴾ اللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَّدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ﴿٤﴾

سُبْحٰنَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ

ذکر رکوع :

سَبَّحَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمَدَهُ

تسبیح :

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ

تحمید :

سُبْحٰنَ رَبِّيَ الْاَعْلٰی

ذکر سجود

تَشْهُد:

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ط السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ط السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ
اللَّهِ الصَّالِحِينَ ط أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ
مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ط

دُرُودِ إِبْرَاهِيمَ:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى
إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ﴿١﴾ اللَّهُمَّ
بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ﴿٢﴾

دُعَاءِ مَأْثُورَةٍ:

(اللَّهُمَّ) رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي ۖ رَبَّنَا وَ
تَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿١﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٢﴾

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

دعاء قنوت:

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ
عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ ط وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ
وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ ط اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نَصَلِّي وَ
نَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعِي وَنَحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى
عَذَابَكَ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ ﴿٥٦﴾

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ط

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ مَعْدِنِ الْجُودِ وَ
الْكَرَمِ وَإِلَيْهِ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

سوال و پاسخ

سوال ۱: تعداد حروف مفردات چند است؟ «درس اول»

پاسخ: تعداد حروف مفردات ۲۹ است.

سوال ۲: تعداد حروف مستعلیه چند است؟ «درس اول»

پاسخ: تعداد حروف مستعلیه ۷ است که بدین قرار اند: خ، ص، ض، ط، ظ، غ، ق.

سوال ۳: حروف مستعلیه چطور تلفظ می شوند و ترکیب آنها چیست؟ «درس اول»

پاسخ: حروف مستعلیه همیشه با صدای پر و درشت تلفظ می شوند و ترکیب آنها بدین قرار است: 'قِظْ صَغُطْ حُصْ'

سوال ۴: تعداد حروفی که از لبها تلفظ می شوند چند است و آنها کدام هستند؟ «درس اول»

پاسخ: تعداد حروفی که از لبها تلفظ می شوند ۴ است و آنها به این قرار هستند: ب، ف، م، و.

سوال ۵: تعداد حروف صغیریه چند است؟

پاسخ: تعداد حروف صغیریه ۳ است و آنها بدین قرار هستند: ص، س، ز.

سوال ۶: اصطلاح حرکات چه معنی دارد؟ «درس ۳»

پاسخ: فتحه «زبر» ، کسره «زیر» ، و ضمه «پیش» را حرکات می گویند.

سوال ۷: حرکات چطور تلفظ می‌شوند؟ «درس ۳»

پاسخ: حرکات در لهجه عربی تلفظ می‌شوند و به صدا نباید مکث ناگهانی و کشش داده شود.

سوال ۸: تنوین چیست؟ «درس ۵»

پاسخ: فتح‌تین «دوزبر» کسرتین «دو زیر» و ضم‌تین «دو پیش» را 'تنوین' می‌گویند. در حقیقت تنوین نون ساکن است که در آخر کلمه قرار دارد بر همین مبنا آوای تنوین همسان نون ساکن است.

سوال ۹: تعداد حروف مده چند است؟

پاسخ: آنها ۳ هستند: الف، واو، یا

سوال ۱۰: چطور الف، واو و یا نقش مده را ایفا می‌کنند؟ «درس ۷»

پاسخ: اگر قبل از الف فتحه باشد در اصطلاح تجوید به آن الف مده می‌گویند. اگر قبل از واو ساکن ضمه قرار دارد از لحاظ دستور تجوید این واو مده است. و اگر قبل از یای ساکن کسره باشد، به این یا مد می‌گویند.

سوال ۱۱: حروف مده چطور تلفظ می‌شوند؟ «درس ۷»

پاسخ: به حروف مده برابر به يك الف یا دو حرکت کوتاه کشش می‌دادند.

سوال ۱۲: مراد از حرکات کشیده چیست؟ «درس ۸»

پاسخ: فتحه کشیده ، ضمه کشیده ، کسره کشیده ، را حرکات کشیده می‌گویند.

سوال ۱۳: حرکات کشیده چطور تلفظ می‌شوند؟ «درس ۸»

مدنی قاعده

پاسخ: حرکات کشیده را مانند حروف مده با کشش دادن صدا برابر به يك الف یا دو حرکت ، ادا می-کنند.

سوال ۱۴: تعداد حروف لین چند است؟ آنها را تشخیص دهید؟

پاسخ: حروف لین دو تا هستند: واو و یا.

سوال ۱۵: حروف لین چطور خوانده می شوند؟ «درس ۹»

پاسخ: حروف لین در لهجه عربی بدون کشش یا مکث ناگهانی با صدای نرم ادا می شوند.

سوال ۱۶: چطور 'واو' و 'یا' مبدل به حروف لین می شوند؟ «درس ۹»

پاسخ: اگر قبل از واو ساکن فتحه قرار دارد واو به او لین مبدل می شود و اگر قبل از یای ساکن فتحه قرار دارد یا مبدل به یای لین می شود.

سوال ۱۷: منظور از قلقله چیست؟ «درس: ۱۱»

پاسخ: منظور از قلقله حرکت است، در مخارج (محل تلفظ حروف) حرکتی باشد که صدا طنین انداز شود.

سوال ۱۸: حروف قلقله چند است، چه هستند و چه ترکیبی دارند؟ «درس: ۱۱»

پاسخ: تعداد حروف قلقله ۵ است: ق، ط، ب، ج، د، و ترکیب آنها: قُطْبُ جَدَّ است.

سوال ۱۹: چه زمانی قلقله در حرف های قلقله بیشتر مشخص خواهد شد؟ (درس: ۱۱)

پاسخ: زمانی حروف قلقله ساکن باشند.

سوال ۲۰: حروف قلقله در حالیکه مشدد باشند چطور تلفظ شوند؟ «درس: ۱۱» مثلاً أ، ء

مدنی قاعده

پاسخ: حروف قلقله وقتی مشدده باشند با فشار تلفظ می شوند.

سوال ۲۱: همزه ساکن چطور تلفظ می شود؟ «درس: ۱۱»

پاسخ: همزه ساکن مدام با مکث ناگهانی تلفظ می شود.

سوال ۲۲: انواع قواعد نون ساکن و تنوین چند است و کدام اند؟ «درس: ۱۲»

پاسخ: انواع قواعد نون ساکن و تنوین ۴ است: ۱. اظهار، ۲. اخفاء، ۳. ادغام، ۴. انقلاب

سوال ۲۳: راجع به قاعده اظهار توضیح دهید؟ «درس: ۱۲»

پاسخ: اگر بعد از نون ساکن یا تنوین هیچ حرفی از حروف حلقی قرار دارد، اظهار صورت می گیرد. یعنی نون ساکن یا تنوین بدون غنه ادا می شود.

سوال ۲۴: حروف حلقی چند است و کدام اند؟

«درس: ۱۲»

پاسخ: حروف حلقی ۶ اند: ه، ع، ح، غ، خ

سوال ۲۵: در مورد قاعده اخفاء توضیح دهید؟ «درس: ۱۲»

پاسخ: اگر بعد از نون ساکن یا تنوین حرف اخفا بیاید در این صورت اخفا می کنیم یعنی نون ساکن یا تنوین را با غنه تلفظ می کنیم.

سوال ۲۶: تعداد حروف اخفاء چند است و آنها کدام هستند؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: ۱۵ حرف اخفاء وجود دارند که به شرح زیر هستند: ت، ث، ج، د، ذ، ز، س، ش، ص، ط، ظ، ف، ق، ك.

سوال ۲۷: تشدید چیست و حرفی را که بر سر آن علامت تشدید می‌باشد چه می‌گویند؟ «درس: ۱۳»

پاسخ: به این علامت سه داندان ^و تشدید می‌گویند و حرفی را که روی آن این علامت می‌باشد 'مشدد' می‌گویند.

سوال ۲۸: نون مشدد و مم مشدد چگونه تلفظ می‌شوند؟ «درس: ۱۳»

پاسخ: نون مشدد و میم مشدد همیشه با غنه تلفظ می‌شوند.

سوال ۲۹: غنه چیست و به آن چقدر کشش می‌دهند؟ «درس: ۳۰»

پاسخ: در آوردن صوت از طریق فضای بینی است و این را برابر به تلفظ يك الف کشش می‌دهند.

سوال ۳۰: حرف مشدد چگونه تلفظ می‌شود؟ «درس: ۱۳»

پاسخ: به حرف مشدد دو بار حرکت می‌دادند؛ اول با اتصال به حرف محرك ماقبلش و سپس با کمی مکث با حرکتی که دارد، حرکت می‌دهند.

سوال ۳۱: در مورد قاعده ادغام توضیح دهید؟ «درس: ۱۴»

پاسخ: اگر بعد از نون ساکن یا تنوین هیچ حرفی از حروف یرملون قرار دارد، ادغام می‌کنند. در صورت 'ر' و 'ل' بدون غنه ادغام می‌کنند و اگر بعد از نون ساکن یا تنوین هیچ حرفی از چهار حرف دیگر یرملون بیاید در آن صورت با غنه ادغام می‌کنند.

سوال ۳۲: حروف یرملون چند است و کدام اند؟ «درس: ۱۴»

پاسخ: حروف یرملون ۶ است: ی، ر، م، ل، و، ن.

سوال ۳۳: در مورد قاعده اقلاب توضیح دهید؟ «درس: ۱۴»

پاسخ: اگر بعد از نون ساکن یا تنوین حرف 'ب' بیاید، انقلاب صورت می گیرد یعنی نون ساکن یا تنوین به میم مبدل می گردد و اخفاء می شود یعنی صوت از فضای بینی در می آید.

سوال ۳۴: انواع قاعدہ میم ساکن چند است؟ «درس: ۱۵»

پاسخ: قاعدہ میم ساکن سه نوع است: ۱. ادغام شفوی، ۲. اخفای شفوی، ۳. اظهار شفوی.

سوال ۳۵: در مورد قاعدہ ادغام شفوی توضیح دهید؟ «درس: ۱۵»

پاسخ: اگر بعد از میم ساکن میم دیگر آرائه شود بر میم ساکن ادغام شفوی می کنند یعنی با غنه تلفظ می کنند.

سوال ۳۶: راجع به قاعدہ اخفای شفوی توضیح دهید؟ «درس: ۱۵»

پاسخ: اگر بعد از میم ساکن 'ب' بیاید بر میم ساکن اخفای شفوی می کنند یعنی با غنه تلفظ می کنند.

سوال ۳۷: راجع به اظهار شفوی توضیح دهید؟ «درس: ۱۵»

پاسخ: اگر بعد از میم ساکن به جز حروف 'ب' یا 'میم' هیچ حرف دیگر بیاید بر میم ساکن اظهار شفوی می کنند یعنی میم ساکن بدون غنه تلفظ می شود.

سوال ۳۹: کی لآم اسم جلاله ه الله با لحن غلیظ و چه زمانی با لحن نازک تلفظ می شود؟ «درس: ۱۶»

پاسخ: اگر بر سر حرف ماقبل لآم اسم جلاله - الله فتح [ز بر] یا ضمه [پیش] باشد، لآم اسم جلاله - الله با لحن غلیظ تلفظ می شود و اگر زیر حرف قبل از لآم اسم جلاله - الله کسره باشد، لآم اسم جلاله - الله با لحن نازک تلفظ می شود.

سوال ۴۰: 'الف' را کی با لحن درشت و کی با لحن نازک تلفظ می کنند؟ «درس: ۱۶»

پاسخ: الف با لحن درشت تلفظ می شود اگر حرف ما قبل آن با لحن درشت تلفظ شود اما اگر حرف ما قبل آن با لحن نازک تلفظ می شود الف نیز با لحن نازک تلفظ می شود.

سوال ۴۱: در کدام شرایط 'را' با لحن درشت تلفظ می شود؟ «درس: ۱۶»

پاسخ: شرایطی که در آن 'را' با لحن تند تلفظ می شود عبارت اند از:

- اگر دارای فتحه یا ضمه می باشد.
- اگر دارای دو زبر یا دو پیش می باشد.
- اگر بر سر آن فتحه کشیده باشد
- اگر روی حرفی که قبل از را ساکن است، فتحه یا ضمه باشد.
- اگر بر حرف ما قبل را ساکن کسره عارضی باشد.
- اگر روی حرف ما قبل را ساکن کسره باشد.
- اگر در يك کلمه بعد از را ساکن هیچ حرفی از حروف مستعلیه باشد.

سوال ۴۲: در کدام شرایط 'را' با لحن نرم تلفظ می شود؟ «درس: ۱۶»

پاسخ: شرایطی که در آن را با لحن نرم تلفظ می شود به شرح زیر اند:

- زیر آن يك یا دو کسره باشد.
- در يك کلمه قبل از را ساکن کسره اصلی قرار دارد.
- اگر قبل از را ساکن یا ساکن وجود دارد.

سوال ۴۳: کسره عارضی چیست؟ «درس: ۱۶»

پاسخ: در قرآن بعض کلامات وجود دارند که با الفی شروع می شوند که بدون حرکت می باشد پس حین تلفظ هر حرکتی که روی آن می گذارند عارضی می باشد. مثلاً در کلمه **أَرْجِي** کسره عارضی وجود دارد.

سوال ۴۴: کلمه مد چه معنی و چند اسباب دارد؟ «درس ۱۷»

پاسخ: معنی مد کشش دادن است و دو سبب دارد: ۱. همزه و ۲. سکون.

سوال ۴۵: انواع مد چند است؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: مد شش نوع است: ۱. مد متصل، ۲. مد منفصل، ۳. مد لازم، ۴. مد لین لازم، ۵. مد عارضی، ۶، مد لین عارض.

سوال ۴۶: مد متصل کی صورت می گیرد؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: اگر بعد از حروف مده در همان کلمه همزه بیاید، مد متصل می گذاریم.

سوال ۴۷: مد منفصل کی صورت می گیرد؟ «قاعدہ: ۱۷»

پاسخ: اگر حرف مابعدی حروف مد از حمزه شروع شود، مد منفصل می گذارند.

سوال ۴۸: به حرف متصل و منفصل چقدر کشش می دهند؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: آنها را برابر به تلفظ دو، دو و نیم الف یعنی ۴ یا ۵ حرکات رامقدار.

سوال ۴۹: مد لازم کی صورت می گیرد؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: اگر بعد از حروف مد سکون اصلی ^و، ^و قرار دارد در این صورت مده لازم صورت می گیرد.

سوال ۵۰: مد لین لازم چیست؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: اگر بعد از حروف لین سکون اصلی آرائه شود، قاعدہ مد لین لازم اعمال می شود.

سوال ۵۱: به مد لازم و مد لین لازم چقدر کشش می دهند؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: آنها را برابر به تلفظ سه الف یعنی برابر به ۶ حرکت کشش دهند.

سوال ۵۲: مد عارض چیست؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: اگر بعد از حروف مده سکون عارضی بیاید، یعنی بوجه وقف حرفے ساکن بود پس مد عارض خواهد بود.

سوال ۵۳: در مورد مد لین عارضی چه می دانی؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: اگر بعد از حروف لین سکون عارضی آرائه شود، یعنی بوجه وقف حرفے ساکن بود پس مد عارض خواهد بود.

سوال ۵۴: در صورت مد عارضی و مد لین عارضی صوت را چقدر می کشند؟ «درس: ۱۷»

پاسخ: در این صورت صوت را برابر به ۱،۲ یا ۳ بار تلفظ الف یعنی بابر به ۲،۳ یا ۴ حرکت صوت را می کشند.

سوال ۵۵: الف زائده چیست و چطور تلفظ می شود؟ «درس: ۱۹»

پاسخ: در برخی مقامات قرآن بر سر الف این چنین علامت مدّ و ه می گذارند 'ه' به این چنین الف «الف اضافی می گویند» این الف نباید تلفظ شود.

سوال ۵۶: نون ساکن که در کلمات زیر وجود دارد کدام قاعده بر آنها اعمال می شود: دُنْيَا، بُنْيَانٌ، صِنْوَانٌ، قِنْوَانٌ. «درس: ۲۰»

پاسخ: هر کلمه از چهار کلمه مزبور بعد از نون ساکن یکی از حروف یرملون را دارد. لذا در این چنین کلمات ادغام نمی شود بلکه اظهار مطلق می کنند. پس در این چهار کلمات نباید غنه کنید.

سوال ۵۷: سکنه چیست؟ «درس: ۲۰»

پاسخ: قطع صدا و سپس ادامه خواندن با ننگه داشتن همان نفس، سکتته است. یعنی فقط صدا باید در حین حبس نفس قطع شود.

سوال ۵۸: مراد از تسهیل چیست؟ «درس: ۲۰»

پاسخ: منظور از تسهیل، نرم کردن است، یعنی همزه دوم را با الحن ملایم تلفظ کنید.

سوال ۵۹: اماله چیست؟ «درس: ۲۰»

پاسخ: مایل کردن صداه فتحه [ز بر] به سوه کسره [ز بر] و صداه آلف به سوه یا را اماله می گویند. اماله «زَا» به جای «رِی» «رَے» تلفظ می شود.

سوال ۶۰: را اماله چطور تلفظ می شود؟ هدرس: ۲۰ه

پاسخ: اماله هراه به جای «رِی» «رَے» تلفظ می شود.

سوال ۶۱: مراد از وقف چیست؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: منظور از وقف، مکث یا توقف است.

سوال ۶۲: اگر بر سر آخر حرف کلمه فتحه، ضمه، کسره یا حتی دو زیر یا دو پیش باشند در صورت

وقف آن کلمه را چطور تلفظ می کنند؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: در صورت وقف آن کلمه را ساکن می کنند

سوال ۶۳: اگر بر سر آخر حرف کلمه دو زیر باشند رو یکرد وقف چه خواهد بود؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: در این چنین وضعیت تنوین زیر مبدل به الف می گردد.

سوال ۶۴: در صورت توقف 'ه' چطور تلفظ می‌شود؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: اگر آخرین حرف کلمه تایی مدوره باشد در صورت توقف 'ه' به ه مبدل می‌شود این امر فرق نمی‌کند که آن، از حرکات چه حرکتی داشته باشد.

سوال ۶۵: نون قطنی چیست؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: وقتی بعد از تنوین حمزه وصلی بیاید، حمزه وصلی در صورت اتصال (بدون مکث) انداخته می‌شود و به تنوین نون ساکن یک کسره [زیر] داده می‌شود و یک نون کوچک با آن نشان داده می‌شود. به این نون «نون قوتنی» می‌گویند.

سوال ۶۶: علامت گرد بر کدام علامت وقف دلالت دارد؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: این علامت وقف تام است و بر اختتام آیت قرآن دلالت دارد. بر سر این علامت باید وقف کنید.

سوال ۶۷: این علامت 'م' بر کدام نوع وقف دلالت دارد؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: این علامت وقف لازم است بر این علامت باید وقف کنید.

سوال ۶۸: علامت زیر ط بر کدام نوع وقف دلالت دارد؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: این علامت وقف مطلق است بهتر است که بر سر این علامت توقف کنید.

سوال ۶۹: علامت زیر 'ج' بر کدام نوع وقف دلالت دارد؟

پاسخ: این علامت وقف جایز است بهتر است که بر این علامت توقف کنید اما جواز ادامه تلاوت نیز وجود دارد.

سوال ۷۰: علامت زیر «ز» بر کدام نوع وقف دلالت کند؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: این علامت مجوز است اینجا وقف جایز است اما بهتر است که از توقف خودداری نمائید.

سوال ۷۱: این علامت 'ص' بر کدام نوع وقف دلالت دارد؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: این علامت وقف مرخص است بر این علامت نباید توقف کنید.

سوال ۷۲: این علامت 'لا' بر کدام نوع وقف دلالت دارد؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: اگر علامت مزبور بر سر علامت آیت قرار دارد در آن صورت نظرهای متفاوت وجود دارند اما اگر این علامت بدون علامت آیت آرائه شود، نباید توقف کرد.

سوال ۷۳: اعاده چیست؟ «درس: ۲۱»

پاسخ: در حین تلاوت بعد از توقف عمل اتصالِ متنِ قبل به بعد را اعاده می گویند.

سوال ۷۴: برای حصول تقوی و استقامت بر سنت کدام ذکر را باید عادت کرد؟ «ص: ۸»

پاسخ: برای حصول تقوی و استقامت بر سنت باید تکرار ذکر «یا خبیر» را عادت کنید.

سوال ۷۵: ۵ درجه علم کدام هستند؟

پاسخ: ۱. رعایت سکوت، ۲. گوش دادن با توجه ۳. به یاد آوردن آنچه شنیده شد ۴. پیروی از آنچه آموخته شده است ۵. انتقال دانش به دست آمده.

سوال ۷۶: برای تقویت حافظه کدام ذکر مفید است؟ «ص: ۳۲»

پاسخ: يَا عَلِيُّمُ ۲۱ بار فراخوانید «يك بار قبل و يك بار بعد از ورد مزبور بر پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم درود بفرستید» و در آب دمید و تا چهل روز قبل از صرف صبحانه این آب را بخورید یا به هر کس که می خواهد بخوراند. حافظه انشاء الله تقویت می یابد.

سوال ۷۷: برای حفظ دروس کدام دعا را باید بخواند؟

پاسخ: قبل قراءت دروس باید قبل و بعد فراخوانی دعای زیر بر پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم درود فرستید:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ

عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

سوال ۷۸: در وضو چند عمل فرض وجود دارد و آنها کدام اند؟

پاسخ: در وضو چهار عمل فرض وجود دارد و آنها عبارتند از: (۱) شستن تمام صورت (۲) شستن هر دو دست از جمله آرنج (۳) مرطوب کردن يك چهارم سر (۴) شستن هر دو پا از جمله مچ پا

سوال ۸۹: در غسل چندتا عمل فرض وجود دارد و آنها کدام اند؟

پاسخ: غسل شامل سه عمل فرض است و آنها عبارتند از: (۱) شستن دهان (۲) استنشام آب داخل بینی (۳) شستن تمام ظاهر بدن

سوال ۸۰: در تیمم کدام عمل فرض وجود دارند و آنها کدام اند؟

پاسخ: تیمم شامل سه عمل فرض است و آنها عبارتند از: (۱) نیت (۲) مسح دستها بر تمام صورت (۳) مسح هر دو دست از جمله آرنج...

سوال ۸۱: پیش شرایط نماز چند است و آنها کدام هستند؟

مدنی قاعده

پاسخ: ۶ صلوات پیش شرط دارد و آنها عبارتند از: ۱) طهارت (۲) ستر عورات (حجاب پنهان کردن اعضای ضروری بدن) (۳) استقبال قبله (رو به سوی قبله با قصد نماز). (۴) وقت (زمان) (۵) نیه (نیت) (۶) تکبیر التحریمه.

سوال ۸۲: نماز در بردارنده چند تا فرض است؟

پاسخ: صلوات شامل ۷ فرض می باشد که عبارتند از: (۱) تکبیره تحریمه (۲) قیام (۳) قرائت (۴) رکوع (۵) سجود (۶) قعدہ اخیره (۷) خارج شدن از نماز به فعل نماز گذار.

اللہ (عَزَّوَجَلَّ)! مجھے حافظِ قرآن بنا دے

از: شیخ طریقت امیر اہلسنت بانی دعوت اسلامی حضرت علامہ مولانا ابو بلال محمد الیاس عطار قادری (دامت برکاتہم العالیہ)

قرآن کے احکام پہ بھی مجھ کو چلا دے
یا رب (عَزَّوَجَلَّ)! تو میرا حافظہ مضبوط بنا دے
تو مدرسے میں دل میرا اللہ (عَزَّوَجَلَّ) لگا دے
اللہ (عَزَّوَجَلَّ) یہاں کے مجھے آداب سکھا دے
اوقات کا بھی مجھ کو تُو پابند بنا دے
عادت تو میری شور مچانے کی مٹا دے
سچیہ بنا دے مجھے سچیہ بنا دے
ماں باپ کی عزت کی بھی توفیق خدا (عَزَّوَجَلَّ) دے
آقا (صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم) کا مدینہ میرے سینے کو بنا دے
بس شوق ہمیں نعت و تلاوت کا خدا (عَزَّوَجَلَّ) دے
اللہ (عَزَّوَجَلَّ) عبادت میں میرے دل کو لگا دے
اور ذکر کا بھی شوق پنے غوث و رضا دے
یا رب (عَزَّوَجَلَّ) مجھے سنت کا مبلغ بھی بنا دے
اللہ (عَزَّوَجَلَّ) مرض سے تُو گناہوں کے شفا دے
چپ رہنے کا اللہ (عَزَّوَجَلَّ) سلیقہ تو سکھا دے
محبوب (صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم) کا صدقہ تو مجھے نیک بنا دے
یوں حج کو چلیں اور مدینہ بھی دکھا دے
(امین بجاہ النبی الامین (صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم))

اللہ (عَزَّوَجَلَّ) مجھے حافظ قرآن بنا دے
ہو جائے سبق یاد مجھے جلد الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)!
سستی ہو میری دور اٹھوں جلد سویرے
ہو مدرسے کا مجھ سے نہ نقصان کبھی بھی
چھٹی نہ کروں بھول کے بھی مدرسے کی میں
استاد ہوں موجود یا باہر کہیں مصروف
خصلت ہو شرارت کی میری دور الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)!
استاد کی کرتا رہوں ہر دم میں اطاعت
کپڑے میں رکھوں صاف تو دل کو میرے کر صاف
فلموں سے ڈراموں سے دے نفرت تو الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)
میں ساتھ جماعت کے پڑھوں ساری نمازیں
پڑھتا رہوں کثرت سے درود اُن پہ سدا میں
سنت کے مطابق میں ہر ایک کام کروں کاش
میں جھوٹ نہ بولوں کبھی گالی نہ نکالوں
میں فالتو باتوں سے رہوں دور ہمیشہ
اخلاق ہوں اچھے میرا کردار ہو اچھا
استاد ہوں ماں باپ ہوں عطار بھی ہوں ساتھ

برای پایبندی به نمازها

هر هفته پنجشنبه ها بعد از نماز مغرب برای رضای الهی با نیت پاک در اجتماع هفتگی پر از سنت که در محله شما برگزار می شود تمام شب شرکت نمائید.

- برای اصلاح و تربیت سنت گونه خود هر ماه سه (۳) روز در قافله مدنی با عاشقان رسول همراهی کنید.
- هر روز بررسی کرده و رساله (نیک اعمال) را تکمیل کرده و در اولین روز هر ماه به مسئول محله خود بسپارید و به آن پایبند شوید.
- هدف مدنی من : برای من لازم است که برای اصلاح خود و همه مردم جهان تلاش کنم. اِنْ شَاءَ اللّٰهُ برای اصلاح خود بر رساله (نیک اعمال) عمل کرده و برای اصلاح همه مردم دنیا باید با (قافله مدنی) سفر کنم. اِنْ شَاءَ اللّٰهُ

مرکز جهانی مدنی، فیضان مدینه، منطقه سوداگران، بازار سبزیجات قدیم، باب المدینه، کراچی، پاکستان

UAN +92 21 111 25 26 92

0313-1139278

www.maktabatulmadinah.com / www.dawateislami.net

feedback@maktabatulmadinah.com / ilmia@dawateislami.net